

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Expenduntur aliquæ similes conditiones, paragraph. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

quam occultos & periculosæ plenos a-
lex! alterum, facile hos actus interdum
procedere ab alia actuali voluntate ab-
soluta peccaminosa, & tunc ea desideria
esse mortalia, ex hoc capite, ita affirma-
mus, sicuti modo diximus de alijs ma-
terijs. Hac ratione peccat mortaliter
adolescens, qui ex turpi amore in puel-
lam, dicit, *hanc vellem tangere, si mea
esset uxor*: non enim peccat præcisè ex
hoc conditionato actu, quia iam per ap-
positam conditionem cum omni labe
purgavit, sed peccat ex illo actuali turpi
amore, qui hunc actum imperavit, ut in
simili §. precedente dictum est.

3. Alterum, non debere quempiam
in his actibus, quamvis inefficacibus,
longo tempore immorari, nec in illis
serio delectari; tunc enim ejusmodi ac-
tus influerent notabiliter in pollutio-
nem, vel commotionem obstinam, &
sic recurreret doctrina tories inculcata
de sympathia potentiarum & actuum,
quod scilicet impura libido volunta-
riè procuraretur.

§. V.

*Expenduntur aliqua alia similes
conditiones.*

1. **S**I quis ita animo sentiat dicatque,
*Nolo peccare, quia est Infernus, seu
ne ad Infernum condemner*, non peccat,
immo meretur, quia tunc efficaciter à
se peccatum removet, propter moti-
vum honestum; nam Deus consultò
gehennam minatur, ne scilicet homines
peccent.

2. At verò si optativè sic dicat, *si non
esset Infernus, peccarem, seu vellem pecca-
re*, peccat a sine controversia, quia tunc
sensus est, ipsum velle absolute peccare,
& optare, non adesse poenam Inferni,

quod clara culpa est. Dico (optativè)
nam si solùm, enunciativè, non peccat,
fieret enim hic sensus, *sum ego talis im-
becillitatis*, ut me cognoscam facile pec-
caturum, nisi me Deus compesceret ti-
more Inferni.

a Bonac. de matr. q. 4. p. 8. nu. 29. Suar.
lib. 2. de leg. c. 13. n. 10.

3. Ex eadem distinctione resolve il-
lud, an sit peccatum, sic efferre. *Nisi es-
sem Religiosus, fornicarer, te occiderem,
vindicaret*. Si enim solùm enuncias im-
becillitatem tuam, qua sine frano reli-
gionis facile lapsus fuisses, nihil peccas.
At si dicas optativè, seu etiam animo
deliberato illud faciendi, si Religiosus
non esses, manifestè peccas, quia sensus
est, te absolute velle peccare, idemque
est, ac si diceres optativè, *vellem occi-
dere, vellem fornicari*. Hoc tamen de-
siderium b fornicationis sine præsentis
appetitus delectatione non esset in specie
sacrilegij, quia per illam conditionem
(si Religiosus non essem) tollitur cir-
cumstantia voti.

b Sanch. lib. 1. in Dec. c. 2. n. 28.

4. Ex eadem distinctione, si quis in-
loquatur, *si non haberem rationem mi
status, seu si mihi floretet adolescentia for-
nicarer, occiderem, vindicaret*, elare pec-
cat, si optativè se habeat, vel determi-
natè ea vellet, quia absolute affectum
haberet ad ea peccata, & solum propter
conditionem sui status ab ijs sese cohi-
beret. Sicut ergo peccaret, qui diceret, *si
nemo me nunc aspiceret, fornicarer*, ita in
prædictis. At si eadem enunciativè pro-
ferret, non peccaret, quia sensus esset,
*Ego infirmitatem meam agnoscens enun-
cio, me, nisi ab hoc sancto statu reprimerer,
sine dubio peccaturum*; sicuti etiam nec
peccat,

peccat, qui enunciatiuè sic dicit, *Nisi ab alio inspiceret, peccarem*, quia tunc pari modo solum ostenditur animi propensio, non verò absoluta determinatio peccandi. Ex his collige similia.

5. Illud superest dubium, an peccet, si quis ita sentiat, dicatue, *Si non esset timor Dei, nollem jejunare, nollem abstinere à fornicatione*. Quando enim sensus est, *Ex infirmitate, seu propensione mea nollem jejunare, vellem fornicari, sed quia mihi in corde sedet timor Dei, nolo absolutè, simile est hoc dictum illi alteri, Nolo absolutè peccare, quia est Infernus*, quod nō esse peccatum, modò nu. 1. dictum est, non ergo est peccatum sic sentire, vel dicere; Bonacina c. absolutè docet, esse mortale, si ille intendat velle desistere à peccato ob pœnas, quas timet à Deo infligendas. Sed est distinguendum: si enim prædicta verba dicantur ex sensu prædicto, non est Bonacinae assentiendum, idque, tum propter dictam rationem, tum propter communem doctrinam, qua docetur attritio pars Sacramenti pœnitentiæ in hoc Dei timore fundari, ut fusiè alibi: Et rectè Castropalaus d. sic habet, *Nunquam est peccatum, velle relinquere peccatum, ob timorem inferni, vel ob amissionem honoris; ob quemcunque enim finem peccatum relinquatur, peccatum non est*. At si eadem verba dicantur in sensu, quo quis velit absolutè peccare, unde & optet, infernum non esse, nemo ambigit, esse peccatum, ut in simili diximus num. 2.

c. Bonac. de matr. q. 4. p. 10. num. 3.
d. Castrop. l. c. §. 3. n. 5. ff.

CAPVT SEXTVM.

Qua ratione dignoscatur voluntas consensisse moraliter in peccatum?

DE hac satis dilucidè dictū est lib. 1. c. 1. §. 3. à num. 27. quod relege.

CAPVT SEPTIMVM.

Expenditur decisio Caramuelis de delectatione speculativa.

Caramuel a sic habet, Ioannes speculatiuè proponebat sibi varia objecta, ut maiorem delectationem haberet in mollitie, quo modo peccavit? reperio tria consideratione digna, finem, entitatem medij, & ordinationem medij ad finem. Finis est delectabiliter pollutio: non mutat speciem major, aut minor delectatio; & ideo non est opus in confessione hanc circumstantiam aperire: entitas medij erat licita, quia est actus speculativus, qui nullo modo interdicitur: ordinatio medij ad finem non est mala, sed malitia finis, quia sicut materia existit existentia formæ, in sententia probabili, ita etiam in eadem, medium, si aliàs indifferens, inficitur non propria, sed malitia finis. Ideo in confessione dicat, commisi mollietiem & sufficit. Hactenus ille.

a Caram. in Reg. S. Ben. n. 1050.

2. Sed non est audiendus; debet enim is fateri, se contemplatum esse iuuenem, vel fœminam, vel bestiam, &c. Ratio est, quia relictis his tribus à Caramuele consideratis, cum ipsemet loquatur hic de actu practico, qua nimirum ratione Ioannes peccaverit, & confiteri Sacramentaliter debeat, videndum est, quid fuerit in ipsa praxi. In ipsa autem praxi Ioannes peccavit peculiari illo peccato cogitato; id quod probatur, quia ut superius b vidimus, ea speculativa contemplatio seridè & sine ullo fine, seu licita commoditate suscepta, &

Dddd

propter